

Asia: VN/19571/2025

Valtioneuvoston asetus teollisuuden bioperäisen hiilidioksidin talteenoton edistämiseksi myönnettävästä avustuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtioneuvoston asetus teollisuuden bioperäisen hiilidioksidin talteenoton edistämiseksi myönnettävästä avustuksesta

Fortum suhtautuu myönteisesti tämän tukijärjestelmän käynnistämiseen, sillä biogeenisen hiilidioksidin talteenoton, hyödyntämisen ja varastoinnin markkinaolosuhteet eivät ole vielä valmiit. Tuet ovat välttämättömiä Suomen biogeenisen hiilidioksidipotentiaalin hyödyntämiseksi. Lisäksi biogeenisestä hiilidioksidista (BECCU) ja vedystä tuotetut synteettiset polttoaineet tarjoavat Suomelle mahdollisuuden nousta merkittäväksi sähköpolttoaineiden valmistajaksi.

Ilman laajassa mittakaavassa tapahtuvaa hiilidioksidin talteenottoa maamme kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja hiilinegatiivisuuden saavuttaminen ei ole tulevaisuudessa mahdollista. Hiilidioksidin talteenottoon liittyy myös huomattava teknologian vientimahdollisuus, mikä osaltaan kasvattaisi Suomen hiilikädenjälkeä.

Talteenotetun hiilidioksidin hyödyntäminen (CCU) Suomessa yhdessä hiilidioksidivapaan sähkön ja vedyn kanssa tulisi olla prioriteettijärjestyksessä etusijalla verrattuna varastointiratkaisuihin

Vain hyödyntämisellä voidaan varmistua pidemmästä teollisesta arvoketjusta ja puhtaan sähkön hyödyntämisestä suuressa mittakaavassa tulevaisuudessa. Mikäli hiilidioksidi ohjataan varastointiin, menetetään arvokasta raaka-ainetta, jonka avulla eurooppalainen teollisuus ja liikenne voidaan irrottaa fossiilisista hiililähteistä ja sen myötä menetetään myös edellytyksiä vetyyn liittyvän arvoketjun pidentämiseen.

Huutokaupassa pitäisi antaa selkeästi suurempi painoarvo kotimaassa tapahtuvalle biogeenisen hiilidioksidin hyödyntämiselle. Varastointiin tähtääville hankkeille tukea ei juurikaan tulisi kohdistaa muuten kuin erityistapauksissa. Jo tällä hetkellä keskustelu tämän asian ympärillä aiheuttaa

epävarmuutta hiilidioksidin, puhtaan vedyn ja sitä kautta puhtaan energian tulevaisuuden näkymien suhteen.

Periaatteessa tässä tehdään strategista valintaa: Halutaanko tukea kotimaista tulevaisuuden puhdasta P2X vientiteollisuutta, vai norjalaista CO2-varastointiliiketoimintaa samalla epäsuorasti varmistamalla, että biogeeniseen hiilidioksiidiin perustuvat tuotteet eivät syrjäytä norjalaisia fossiilisia hiililähteitä.

Avustus yksinään ei todennäköisesti ole riittävä

Muihin Pohjoismaihin verrattuna Suomen hallituksen tarkoitukseen varaama 140 M€ on mittakaavaltaan vähäinen. Hankekohtaista vaikuttavuutta heikentää myös tuen rajaaminen 30 prosenttiin investointikustannuksista ja hankekohtaiselta enimmäismäärältä 30 M€:oon. Nyt valmisteilla olevan asetuksen lisäksi hallituksen tulisi käynnistää hiilenpoistoteollisuuden toimintaedellytyksiä vahvistavan lainsäädäntökokonaisuuden valmistelu, jonka mittakaava ja vaikuttavuus markkinaa olisi samaa suuruusluokkaa kuin muiden Pohjoismaiden nykyisten ohjelmien.

Onkin varsin ilmeistä, että toteutuakseen useimmat hankkeet tarvitsevat myös muita rahoituslähteitä. Huutokaupan sääntöjen valmistelua sekä ensimmäisen tukihaun avaamista sekä tukipäätösten tekemistä tulisi kiirehtiä siten, että toimijoilla on mahdollisuus hyvissä ajoin valmistella tukihakemukset ja että tukipäätökset voidaan tehdä jo alkuvuodesta 2026. Tällöin tuetut hankkeet voisivat hyödyntää kansallista tukisitoumusta EU:n Innovaatorahastohakemuksissa, joiden määräaika on loppukevästä 2026.

EU on käynnistänyt päästökauppajärjestelmänsä uudelleenarvioinnin hiljattain päättyneellä konsultaatiolla. Suomen tulisi aktiivisesti edistää hiilidioksidin talteenoton ja hyötykäytön hyväksymistä päästökauppaan ja sitä kautta taloudellisen insentiivin luomista tälle teknologialle.

RFNBO:n lisäksi myös hiilidioksidivapaan sähköntuotannon salliminen

Ehdotus rajaa 8 § 4. momentissa uusiutuvan polttoaineen tuottamisen pelkästään RFNBO-säännöksiä mukaisesti ja näin ollen rajaa mielestämme tarpeettomasti ydinenergian kokonaan pois tukeen oikeutetuista biogeenisen hiilidioksidin hyötykäyttöratkaisuista. Tämä sulkee pois laajemmat EU-säännökset, kuten ReFuelEU Aviation ja vedystä annettuja delegeoituja säännöksiä. Näemme, että talteenotetun hiilidioksidin käyttämiseksi uusiutuvan polttoaineen tuotannossa tulisi sallia myös muu kuin uusiutuvasta energiasta peräisin olevan hiilidioksidivapaan sähkön käyttö.

Taloudellinen vaikuttavuus osaksi hakemusten arviointikriteeriä

Mikäli tukea halutaan myös jakaa teollisuuspoliittisesti huonompiin ratkaisuihin, eli ulkomailla tapahtuvaan varastointiin tähtääviin hankkeisiin, olisi syytä edellyttää hankekohtaista taloudellista vaikuttavuusarviota, jossa vertaillaan kansallisia etuja CCU:n ja CCS:n välillä. Kyseessä on kansallinen tuki, jolloin tuen vaikutukset on myös arvioitava kansallisella tasolla.

Pihlajaniemi Maarit
Fortum Oyj